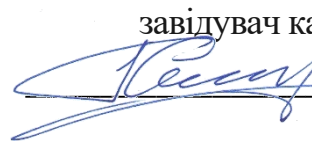

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ДНІПРОВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

Кафедра будівництва, геотехніки і геомеханіки

ЗАТВЕРДЖУЮ
завідувач кафедри

 С.М. Гапеев

«02» грудня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Сучасні тенденції досліджень міцності та руйнування структурно
неоднорідних гірських порід і ґрунтів»

Галузь знань	13 Механічна інженерія 18 Виробництво та технології
Спеціальність	131 Прикладна механіка 184 Гірництво
Освітній рівень	Доктор філософії
Освітня програма	Прикладна механіка
Статус	Вибіркова
Загальний обсяг	4 кредитів ECTS (120 годин)
Форма підсумкового контролю	Іспит
Термін викладання	7 чверть
Мова викладання	Українська (англійська)

Викладачі д.т.н., проф. Гапеев С.М.

Пролонговано: на 20__ - __ н.р. _____ (_____) «__» __ 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

на 20__ - __ н.р. _____ (_____) «__» __ 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

Дніпро
НТУ «ДП»
2024

Робоча програма навчальної дисципліни «Сучасні тенденції досліджень міцності та руйнування структурно неоднорідних гірських порід і ґрунтів» для доктора філософії спеціальностей 131 Прикладна механіка та 184 Гірництво / Нац. техн. ун-т. «Дніпровська політехніка», каф. будівництва, геотехніки і геомеханіки. – Д. : НТУ «ДП», 2024. – 16 с.

Розробник(и) – Гапєєв С.М.

Робоча програма регламентує:

- мету дисципліни;
- дисциплінарні результати навчання, сформовані на основі трансформації очікуваних результатів навчання освітньої програми;
- базові дисципліни;
- обсяг і розподіл за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять;
- програму дисципліни (тематичний план за видами навчальних занять);
- алгоритм оцінювання рівня досягнення дисциплінарних результатів навчання (шкали, засоби, процедури та критерії оцінювання);
- інструменти, обладнання та програмне забезпечення;
- рекомендовані джерела інформації.

Робоча програма призначена для реалізації компетентнісного підходу під час планування освітнього процесу, викладання дисципліни, підготовки здобувачів вищої освіти до контрольних заходів, контролю провадження освітньої діяльності, внутрішнього та зовнішнього контролю забезпечення якості вищої освіти, акредитації освітніх програм у межах спеціальності.

Робоча програма буде в пригоді для формування змісту підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників кафедр університету.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
1 ГАЛУЗЬ ВИКОРИСТАННЯ	4
2 ОЧІКУВАНІ ДИСЦИПЛІНАРНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ.....	4
3 БАЗОВІ ДИСЦИПЛІНИ	5
4 ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ТА РОЗПОДІЛ ОБСЯГУ ЧАСУ ЗА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ	5
5 ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ	7
5.1 Курсовий проект	7
5.2 Індивідуальні завдання.....	7
7 ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ.....	13
8 РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ.....	13
8.1 Основна література	13
8.2 Допоміжна література	13

ВСТУП

Мета дисципліни «Сучасні тенденції досліджень міцності та руйнування структурно неоднорідних гірських порід і ґрунтів» – використання сучасних методів досліджень напружено-деформованого стану гірського масиву, що послаблений штучною порожниною або їх комплексами.

Реалізація мети вимагає трансформації програмних результатів навчання в дисциплінарні, та відбір змісту навчальної дисципліни за цим критерієм.

1 ГАЛУЗЬ ВИКОРИСТАННЯ

Робоча програма поширюється на кафедри, яким доручено викладання навчальної дисципліни наказом ректора.

Робоча програма призначена для:

– реалізації компетентнісного підходу при формуванні структури та змісту дисципліни;

– внутрішнього та зовнішнього контролю якості підготовки фахівців;

– акредитації освітньої програми за спеціальністю.

Робоча програма встановлює:

– обсяг та терміни викладання дисципліни;

– умовні позначення при викладанні дисципліни;

– очікувані дисциплінарні результати навчання;

– тематичний план та розподіл обсягу за видами навчальної діяльності;

– вимоги до структури і змісту індивідуальних завдань;

– завдання для самостійної роботи здобувача;

– узагальнені засоби діагностики, критерії та процедури оцінювання навчальних досягнень здобувачів;

– склад комплексу навчально-методичного забезпечення навчальної дисципліни;

– рекомендовану літературу.

2 ОЧІКУВАНІ ДИСЦИПЛІНАРНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Очікувані дисциплінарні результати навчання надані у таблиці 2.1.

Таблиця 2.1 – Очікувані дисциплінарні результати навчання з дисципліни «Сучасні тенденції досліджень міцності та руйнування структурно неоднорідних гірських порід і ґрунтів»

Шифр ДРН	Дисциплінарні результати навчання (ДРН)
ДРН1	Розуміти методи та підходи оцінки міцності породних зразків та масивів і ґрунтів з урахуванням масштабного ефекту, заснованих на засадах ймовірнісної природи міцності

Шифр ДРН	Дисциплінарні результати навчання (ДРН)
ДРН2	Знати теоретичні засади методів та методики оцінки міцності гірських порід і ґрунтів з урахуванням деформування за межею міцності
ДРН3	Застосовувати у дисертаційних дослідженнях сучасні методи оцінки міцності гірських порід і ґрунтів, засновані на підходах статистичної геомеханіки, оцінки міцності з урахуванням контрольованого руйнування

3 БАЗОВІ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовою для вивчення дисципліни є опанування здобувачем вищої освіти дисциплін та перелік здобутих за ними результатів, що наведені у таблиці 3.1.

Таблиця 3.1 – Дисципліни, що передують вивченню дисципліни «Сучасні тенденції досліджень міцності та руйнування структурно неоднорідних гірських порід і ґрунтів»

Шифр	Назва дисципліни	Здобуті результати навчання
32	Іноземна мова для науки і освіти (англійська/німецька/французька)	– здобувати мовні компетентності, достатні для представлення та обговорення результатів своєї наукової роботи іноземною мовою (англійською або іншою відповідно до специфіки спеціальності) в усній та письмовій формі, а також для написання іншомовних наукових текстів з відповідної спеціальності
Б3	Методологія та організація наукових досліджень	– набувати універсальні навички дослідника, зокрема усної та письмової презентації результатів власного наукового дослідження українською мовою, володіння термінологією з прикладної механіки

4 ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ТА РОЗПОДІЛ ОБСЯГУ ЧАСУ ЗА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

Тематичний план та розподіл обсягу часу за видами навчальних занять для денної форми навчання наведений у таблиці 4.1.

Обсяг аудиторних занять (лекційні, практичні/семінарські, лабораторні) для вечірньої форми навчання становить 50 %, а для заочної – 25 % від обсягу відповідних занять денної форми. Загальний обсяг годин на засвоєння

залишається незмінним (120), тому обсяг самостійної роботи для цих форм навчання за видами занять відповідно збільшується.

Таблиця 4.1 – Тематичний план та розподіл обсягу часу за видами навчальних занять з дисципліни «Сучасні тенденції досліджень міцності та руйнування структурно неоднорідних гірських порід і ґрунтів» для денної форми навчання

Вид навчальних занять	Обсяг, години	Розподіл за формами навчання, години			
		Денна		Заочна	
		Аудиторні заняття	Самостійна робота	Аудиторні заняття	Самостійна робота
лекційні	72	21	51	6	66
практичні	48	14	34	6	42
лабораторні	-	-	-	-	-
семінари	-	-	-	-	-
РАЗОМ	120	35	85	12	108

Шифр (ДРН)	Види, тематика навчальних занять, шифри та зміст результатів навчання за дисципліною	Обсяг, години
1	4	7
	Лекції	72
ДРН1, ДРН2	Масштабний ефект і існуючі підходи до його кількісної оцінки	
	Імовірнісна модель породного масиву, заснована на нормальному розподілі міцності структурних елементів	
	Врахування макродефектів в статистичній моделі міцності породного масиву	
	Дослідження впливу мінливості відстані між тріщинами на розподіл міцності структурних елементів	
	Підхід до вирішення чисельним методом пружно-пластичних завдань геомеханіки для середовищ зі знеміцненням	
	Модель ефекту розпушування гірських порід до вирішення чисельним методом пружно-пластичних завдань геомеханіки. Скінчено-елементна реалізація алгоритму вирішення пружно-пластичного завдання геомеханіки для середовища зі знеміцненням та розпушуванням	
	Отримання в лабораторних умовах «повної» діаграми деформування зразка за межею міцності в умовах контрольованого руйнування	
	Отримання теоретичної «повної» кривої деформування зразка гірських порід за межею міцності на чисельній моделі	
	Практичні/семінарські заняття	48

1	4	7
ДРН1, ДРН3	Побудова кривих розподілу міцності за набором похідних даних. Вибір закону розподілу	
	Розрахунок параметрів ймовірнісного закону розподілу міцності з урахуванням наявності «дефектних» зразків у виборці	
	Розрахунок міцності породного масиву з урахуванням ймовірнісного коефіцієнту послаблення	
	Побудова чисельної скінчено-елементної моделі породного середовища зі знеміцненням та розпушенням	
	Отримання повних кривих деформування породних зразків в умовах контрольованого руйнування	
	Отримання теоретичних кривих «повної» діаграми деформування породних зразків в умовах контрольованого руйнування на скінчено-елементних моделях	
	Разом	120

5 ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Основні завдання для самостійної роботи такі:

- 1) попереднє опрацювання інформаційного забезпечення за кожним модулем (темою);
- 2) підготовка до поточного контролю – розв'язання завдань самоконтролю за кожною темою;
- 3) виконання індивідуального завдання;
- 4) підготовка до захисту індивідуального завдання;
- 5) підготовка до підсумкового контролю.

5.1 Курсовий проект

Курсовий проект не виконується.

5.2 Індивідуальні завдання

Індивідуальні завдання не виконуються.

6. ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Сертифікація досягнень здобувачів вищої освіти здійснюється за допомогою прозорих процедур, що ґрунтуються на об'єктивних критеріях відповідно до Положення університету «Про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти».

Досягнутий рівень компетентностей відносно очікуваних, що ідентифікований під час контрольних заходів, відображає реальний результат

навчання здобувача вищої освіти за дисципліною.

6.1 Шкали

Оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти НТУ «ДП» здійснюється за рейтинговою (100-бальною) та інституційною шкалами. Остання необхідна (за офіційною відсутністю національної шкали) для конвертації (переведення) оцінок здобувачів вищої освіти різних закладів.

Шкали оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти НТУ «ДП»

Рейтингова	Інституційна
90...100	відмінно / Excellent
74...89	добре / Good
60...73	задовільно / Satisfactory
0...59	незадовільно / Fail

Кредити навчальної дисципліни зараховується, якщо здобувач вищої освіти отримав підсумкову оцінку не менше 60-ти балів. Нижча оцінка вважається академічною заборгованістю, що підлягає ліквідації відповідно до Положення про організацію освітнього процесу НТУ «ДП».

6.2 Засоби та процедури

Зміст засобів діагностики спрямовано на контроль рівня сформованості знань, умінь, комунікації, автономності та відповідальності здобувача вищої освіти за вимогами НРК до 8-го кваліфікаційного рівня під час демонстрації регламентованих робочою програмою результатів навчання.

Здобувач вищої освіти під час контрольних заходів має виконувати завдання, орієнтовані виключно на демонстрацію дисциплінарних результатів навчання (розділ 2).

Засоби діагностики, що надаються здобувачам вищої освіти на контрольних заходах у вигляді завдань для поточного та підсумкового контролю, формуються шляхом конкретизації вихідних даних та способу демонстрації дисциплінарних результатів навчання.

Засоби діагностики (контрольні завдання) для поточного та підсумкового контролю дисципліни затверджуються кафедрою.

Види засобів діагностики та процедур оцінювання для поточного та підсумкового контролю дисципліни подано нижче.

Засоби діагностики та процедури оцінювання

ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ			ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ	
навчальне заняття	засоби діагностики	процедури	засоби діагностик и	процедури

лекції	контрольні завдання за кожною темою	виконання завдання під час лекцій		визначення середньозваженого результату поточних контролів;
практичні	контрольні завдання за кожною темою	виконання завдань під час практичних занять	комплексна контрольна робота (ККР)	виконання ККР під час заліку за бажанням здобувача вищої освіти

Під час поточного контролю лекційні заняття оцінюються шляхом визначення якості виконання контрольних конкретизованих завдань. практичні заняття оцінюються якістю виконання контрольного або індивідуального завдання.

Якщо зміст певного виду занять підпорядковано декільком складовим опису кваліфікаційного рівня, то інтегральне значення оцінки може визначатися з урахуванням вагових коефіцієнтів, що встановлюються викладачем.

За наявності рівня результатів поточних контролів з усіх видів навчальних занять не менше 60 балів, підсумковий контроль здійснюється без участі здобувача вищої освіти шляхом визначення середньозваженого значення поточних оцінок.

Незалежно від результатів поточного контролю кожен здобувач вищої освіти має право виконувати ККР, яка містить завдання, що охоплюють ключові дисциплінарні результати навчання.

Кількість конкретизованих завдань ККР повинна відповідати відведеному часу на виконання. Кількість варіантів ККР має забезпечити індивідуалізацію завдання.

Значення оцінки за виконання ККР визначається середньою оцінкою складових (конкретизованих завдань) і є остаточним.

Інтегральне значення оцінки виконання ККР може визначатися з урахуванням вагових коефіцієнтів, що встановлюється кафедрою для кожної складової опису кваліфікаційного рівня НРК.

6.3 Критерії

Реальні результати навчання здобувача вищої освіти ідентифікуються та вимірюються відносно очікуваних під час контрольних заходів за допомогою критеріїв, що описують дії здобувача вищої освіти для демонстрації досягнення результатів навчання.

Для оцінювання виконання контрольних завдань під час поточного контролю лекційних і практичних занять в якості критерію використовується коефіцієнт засвоєння, що автоматично адаптує показник оцінки до рейтингової шкали:

$$O_i = 100 a/m,$$

де a – число правильних відповідей або виконаних суттєвих операцій відповідно до еталону рішення; m – загальна кількість запитань або суттєвих операцій еталону.

Індивідуальні завдання та комплексні контрольні роботи оцінюються експертно за допомогою критеріїв, що характеризують співвідношення вимог до рівня компетентностей і показників оцінки за рейтинговою шкалою.

Зміст критеріїв спирається на компетентнісні характеристики, визначені НРК для третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти (подано нижче).

**Загальні критерії досягнення результатів навчання
для 8-го кваліфікаційного рівня за НРК**

	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
Знання		
♦ концептуальні та методологічні знання в галузі чи на межі галузей знань або професійної діяльності	Відповідь відмінна – правильна, обґрунтована, осмислена. Характеризує наявність: - спеціалізованих концептуальних знань на рівні новітніх досягнень; - критичне осмислення проблем у навчанні та/або професійній діяльності та на межі предметних галузей	95-100
	Відповідь містить негрубі помилки або описки	90-94
	Відповідь правильна, але має певні неточності	85-89
	Відповідь правильна, але має певні неточності й недостатньо обґрунтована	80-84
	Відповідь правильна, але має певні неточності, недостатньо обґрунтована та осмислена	74-79
	Відповідь фрагментарна	70-73
	Відповідь демонструє нечіткі уявлення здобувача вищої освіти про об'єкт вивчення	65-69
	Рівень знань мінімально задовільний	60-64
	Рівень знань незадовільний	<60
Уміння/навички		
♦ спеціалізовані уміння/навички і методи, необхідні для розв'язання значущих проблем у сфері професійної діяльності, науки та/або інновацій, розширення та переоцінки вже існуючих знань і професійної	Відповідь характеризує уміння/навички: - виявляти проблеми; - формулювати гіпотези; - розв'язувати проблеми; - оновлювати знання; - інтегрувати знання; - провадити інноваційну діяльність; - провадити наукову діяльність	95-100
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності з негрубими помилками	90-94

	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
<p>практики; ♦ започаткування, планування, реалізація та коригування послідовного процесу ґрунтового наукового дослідження з дотриманням належної академічної доброчесності; ♦ критичний аналіз, оцінка і синтез нових та комплексних ідей</p>	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації однієї вимоги	85-89
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації двох вимог	80-84
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації трьох вимог	74-79
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації чотирьох вимог	70-73
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності при виконанні завдань за зразком	65-69
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання при виконанні завдань за зразком, але з неточностями	60-64
	Рівень умінь незадовільний	<60
Комунікація		
<p>♦ вільне спілкування з питань, що стосуються сфери наукових та експертних знань, з колегами, широкою науковою спільнотою, суспільством у цілому; ♦ використання академічної української та іноземної мови у професійній діяльності та дослідженнях</p>	<p>Зрозумілість відповіді (доповіді). Мова:</p> <ul style="list-style-type: none"> - правильна; - чиста; - ясна; - точна; - логічна; - виразна; - лаконічна. <p>Комунікаційна стратегія:</p> <ul style="list-style-type: none"> - послідовний і несуперечливий розвиток думки; - наявність логічних власних суджень; - доречна аргументації та її відповідність відстоюваним положенням; - правильна структура відповіді (доповіді); - правильність відповідей на запитання; - доречна техніка відповідей на запитання; - здатність робити висновки та формулювати пропозиції; - використання іноземних мов у професійній діяльності 	95-100
	Достатня зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія з незначними хибам	90-94
	Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано три вимоги)	85-89

	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
	Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано чотири вимоги)	80-84
	Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано п'ять вимог)	74-79
	Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано сім вимог)	70-73
	Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та комунікаційна стратегія з хибами (сумарно не реалізовано дев'ять вимог)	65-69
	Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та комунікаційна стратегія з хибами (сумарно не реалізовано 10 вимог)	60-64
	Рівень комунікації незадовільний	<60
<i>Відповідальність і автономія</i>		
<p>♦ демонстрація значної авторитетності, інноваційності, високий ступінь самостійності, академічна та професійна доброчесність, постійна відданість розвитку нових ідей або процесів у передових контекстах професійної та наукової діяльності;</p> <p>♦ здатність до безперервного саморозвитку та самовдосконалення</p>	Відмінне володіння компетенціями:	95-100
	- використання принципів та методів організації діяльності команди;	
	- ефективний розподіл повноважень в структурі команди;	
	- підтримка врівноважених стосунків з членами команди (відповідальність за взаємовідносини);	
	- стресовитривалість;	
	- саморегуляція;	
	- трудова активність в екстремальних ситуаціях;	
	- високий рівень особистого ставлення до справи;	
	- володіння всіма видами навчальної діяльності;	
- належний рівень фундаментальних знань;		
- належний рівень сформованості загальнонавчальних умінь і навичок		
Упевнене володіння компетенціями автономії та відповідальності з незначними хибами	90-94	
Добре володіння компетенціями автономії та відповідальності (не реалізовано дві вимоги)	85-89	
Добре володіння компетенціями автономії та відповідальності (не реалізовано три вимоги)	80-84	
Добре володіння компетенціями автономії та відповідальності (не реалізовано чотири вимоги)	74-79	
Задовільне володіння компетенціями автономії та відповідальності (не реалізовано п'ять вимог)	70-73	
Задовільне володіння компетенціями автономії та відповідальності (не реалізовано шість вимог)	65-69	
Задовільне володіння компетенціями автономії та відповідальності (рівень фрагментарний)	60-64	
Рівень автономії та відповідальності незадовільний	<60	

7 ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Технічні засоби навчання:

– мультимедійне обладнання;

– персональні комп'ютери;

– програмне забезпечення Rocscience Phase2; Rocscience RS3; YADE; Itaska UDEC; Underground

Дистанційна платформа MOODLE.

8 РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

8.1 Основна література

1. Гапєєв С.М. Моделювання і прогноз геомеханічних процесів у виробках глибоких шахт: дис. ... д-ра техн.наук: 05.15.09 / Гапєєв Сергій Миколайович.– Дніпро, 2014.– 335 с.

2. Hapiev S.M. Analysis of calculation models while solving geomechanical problems in elastic approach / S.M. Hapiev, O.M. Shashenko, V.G. Shapoval, O.V. Khalymendyk // Scientific Bulletin of National Mining University. №1 (169). 2019 – p. 28-36. (<https://doi.org/10.29202/nvngu/2019-1/21/>)

3. Hapiev S. Stability assessment of the slopes and side-hills with account of the excess pressure in the pore liquid / S. Hapiev, V. Shapoval, O. Shashenko, O. Khalymendyk, V. Andriev // Mining of Mineral Deposits, 14(1), 2020, p.91-99. (<https://doi.org/10.33271/mining14.01.091>)

4. Тютькін О.Л. Теоретичні основи комплексного аналізу тунельних конструкцій: Монографія / О.Л. Тютькін.– Дніпро: Журфонд, 2020.– 260 с.

5. Гапєєв С.М. Імітаційні криві позамежного деформування структурно неоднорідних гірських порід в умовах контрольованого руйнування / С.М. Гапєєв, О.М. Шашенко, О.С. Ковров, Б.Р. Ракішев // Вісник КрНУ ім. Михайла Остроградського.– Кременчук: КрНУ, 2015.– Вип. 4(93).– С. 41-46. (http://www.kdu.edu.ua/PUBL/statti/2015_4_41_4_2015.pdf)

6. O. Sdvyzhkova, V. Tykhonenko, S. Gapeiev. Stochastic model of rock mass strength in terms of random distance between joints // New developments in mining engineering 2015: Theoretical and practical solutions of mineral resources mining. – Netherlands: CRC Press/Balkema, 2015.– P.299-303. (<https://www.taylorfrancis.com/books/e/9780429225758/chapters/10.1201/b19901-52>)

8.2 Допоміжна література

1. Солодянкін А.В. Геомеханические модели в системе геомониторинга глубоких угольных шахт и способы обеспечения устойчивости протяженных выработок: дис. ... д-ра техн. наук: 05.15.04; 05.15.09 / Солодянкін Александр Викторович.– Днепропетровск, 2009.– 426 с.

2. Шашенко А.Н. Геомеханіка: Підручник для ВУЗів / А.Н. Шашенко, В.П. Пустовойтенко, Е.А. Сдвижкова – К.: Новий друк, 2016.– 528 с.
3. A. Shashenko, A. Solodyankin, S. Gapiiev. Numerical simulation of the elastic-plastic state of rock mass around horizontal working // Archives of mining sciences.– Krakow: AGN Univers.Sci.Tech. of PAS, 2009.– Vol.59.– Is.2.– P.341-348. (<http://www.scopus.com/inward/record.url?eid=2-s2.0-77954884091&partnerID=MN8TOARS>)
4. Гапєєв С.М. Деформованість та міцність масивів гірських порід: Монографія / С.М. Гапєєв, О.М. Шашенко, О.О. Сдвижкова.– Дніпро: НГУ, 2008. – 224 с.

Навчальне видання

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Сучасні тенденції досліджень міцності та руйнування структурно
неоднорідних гірських порід і ґрунтів»
для доктора філософії спеціальностей
131 Прикладна механіка та 184 Гірництво

Видано
у Національному технічному університеті «Дніпровська політехніка»
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру ДК № 1842 від 11.06.2004
49005, м. Дніпро, просп. Дмитра Яворницького, 19